

Ordet *arfi*, pl. *arfar* har givetvis ungefär samma innebörd som *sunr*, pl. *synir*. Jfr bland runinskrifterna U 259, 354, 524, 579 m. fl. Men det är ju sannolikt, att sönerna, som ha rest den präktiga minnesvården över sin fader, uttryckligen ha velat framhålla dess förbindelse med arvet. De ha velat kungöra, att de äro Vikulvs legitima arvingar, och de ha samtidigt fullgjort en plikt gentemot den dödes minne, som åvilade dem såsom hans arvingar. U 676 är då närmast att jämföra med U 236 och 237. — Redan Aschaneus och Bureus ha satt namnet **uikuifs** (gen.) på stenen i samband med gårdens namn. Den bör rätteligen heta Vikulfsa, Vikulfsjö, icke Vikusa, »såsom nu säges». Namnet på byn Viksjö i Häggeby sn är rätt väl belagt i äldre källor: *in vikursedhi* 1296 SD 2, s. 206 avskr., *in vikursætrum* 1285—1317 ib. s. 697 avskr., *in vikursætrum* 1315 SD 3, s. 210 orig., *in wycursætrum* 1315 ib. s. 211 orig., *in Wikulsætre* 1349 SD 6, s. 97 orig., *i Wikulsæter* 1404 SD ns 1, s. 377 orig., *i Wikusæther* 1439 Sv. medeltidsregister 1434—41, s. 295 orig., *i Wikusæthrom* 1439 ib. s. 295 avskr., *vikulsætræ* 1489 (F. Hedblom, *De svenska ortnamnen på säter*, 1945, s. 61, not). Att förleden i detta namn är mansnamnet *Vikulf*, antages i Lundgrens och Brates namnordbok, och Folke Hedblom — som icke tycks ha observerat runinskriften — nämner i sin avhandling om ortnamnen på *-säter* (s. 207) Viksjö bland de två å tre på 1200-talet belagda *säter*-namn, som med sannolikhet innehålla personnamn. Icke minst med hänsyn därtill, att namnet Vikulv är så sällsynt, måste det anses ytterst sannolikt, att gården är uppkallad just efter den man, som nämnes i runinskriften, och att det alltså är han, som har grundat och från början har ägt sätern.

Carl Marstrander har framhållit (*Festskrift til professor O. Broch*, s. 138), att då det i den tillagda meningen brukas pronomenet **paisi** (icke **pair**) beror det på »at hensikten er at poentere at også den døde Ossur var blant Vigulvs arvinger». Formen **paisi** är språkhistoriskt intressant. Den har uppkommit ur *þæi-si* (till got. *þai*), eller ur *þæir-si*, med assimilation av *rs*. Jfr **pair** : **si** Sö 169, **pirsi** Sö 346.

U 676 är en ganska skickligt utförd ristning, av en okänd ristare, vars stil och teknik man tycker sig känna igen på en del andra runstenar i trakten: U 459, 630, 646, 653, 667. Han påminner mycket om den Arbjörn, som har signerat U 652 och de tyvärr ej längre bevarade U 682 och U 688. Möjligen är han i själva verket identisk med denne. Om denna sammanställning är riktig, torde U 676 kunna betraktas som Arbjörns duktigaste och mest representativa verk.

677. Viksjö, Häggeby sn.

Pl. 36.

Litteratur: B 352, L 52, D 1: 24. M. Aschaneus, F b 18 s. 235; Ransakningarna 1667—84 (1667, 1672); J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 204; UFT h. 1 (1871), s. 55.

Äldre avbildningar: Aschaneus, teckning; J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 352); Dybeck a. a.

Runstenen står på västra sidan av vägen Häggeby—Skokloster, omkr. 30 m. S om U 676. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Sigtuna».

Runstenen har säkerligen varit känd av Bureus. Att inskriften icke har blivit upptagen i hans samlingar, beror nog på att den var så skadad och svårläst. M. Aschaneus har emellertid gjort en teckning av stenen med konturerna av runslingan, ehuru utan inskrift. Han lämnar följande uppgift: »I Wijkusa Giärdet står denna efterföljande R|N|t|H|t|t.» — Om *Ransakningarna* se ovan U 676. Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Wijksiö gärde» (B 352 och L 52: »Wiksjo gärde»). — Dybeck: »Stenen står några famnar söder om föregående [U 676] invid vägkanten. Ristningen är svårt skadad.»

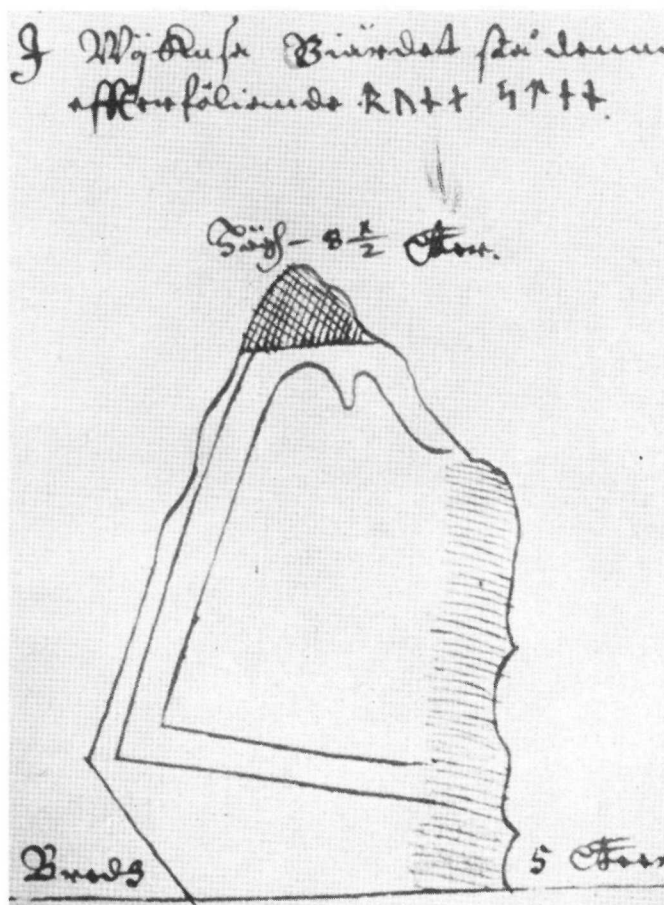

Fig. 108. U 677. Viksjö, Häggeby sn.
Efter teckning av Aschaneus.

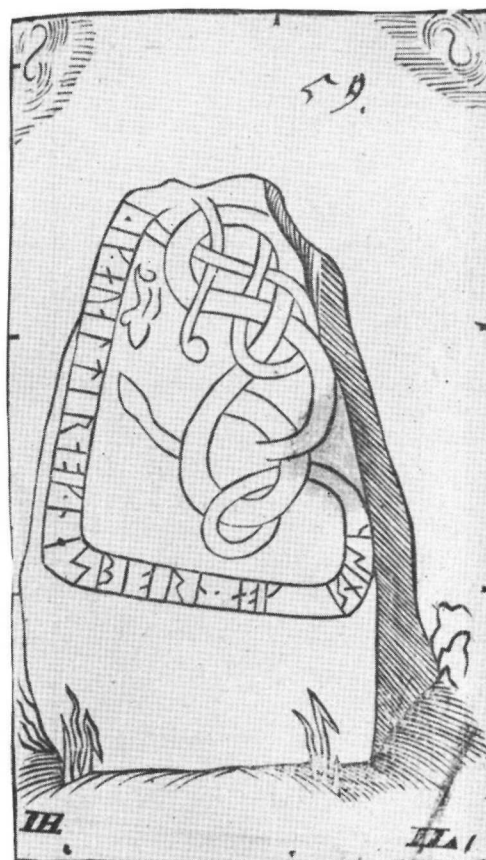

Fig. 109. U 677. Viksjö, Häggeby sn.
Efter B 352.

Gnejsgranit, med inslag av hård kvartspegmatit, som i hög grad har försvårat ristningen. Höjd (över nuvarande marken) 0,93 m., bredd nedtill 0,77 m. Stenen är endast ett fragment. Den är avslagen upptill och på h. sidan. Ungefär halva runslingan, som förefaller ha löpt runt stenens ytterkanter, har gått förlorad. Ytan är mycket ojämn. Ristningen är ej särdeles djup och delvis svår att följa.

Inskrift:

... - ok - ualtar aok × nesbiorn : aok ... a ... su ...

... ok Næsbiörn ok ...

»... och Näsbjörn och ...»

Till läsningen: Framför 2 o kan endast spåras övre delen av en hst. 2 o kan på grund av ytans skrovlighet icke sägas vara fullt säkert. Av r. 4 synes ett tydligt hugget, snett streck, liknande en a-bst. Bst i 9 a är fullt säker. Intet sk kan spåras efter 10 r. 15 e är säkert stunget.

Hadorph och Leitz (B 352): ... i × ikaualtir aok · nesbiorn · aok ... raisu. — Dybeck: - · ik - ualtir aok · nesbiorn · a ... -.

Om namnet *Næsbiörn* se Sö 356.